

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ



(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Μά ο λαός, μολοντί δέν θάβλεπε τήν εκτέλεσί του, ήταν ώ- τόσο κάπως ίκανοποιημένος, γιατί θά μπορούσε νά δη τόν έξ- λασμό του μπροστά στον τάφο του θύματός του και τήν άποκ- πή του δεξιού του χεριού. Κι' αυτό άζιζε κάτι.

Η πένθιμες κωδωνοκρουσίες του παρεκκληρίου του Σατελέ είχαν αναστατώσει όλες τις κάτω συνοικίες τής πόλεως. Μέσα σε λίγες στιγμές, τά περιχώρα του Σατελέ και του άνακτό- ρου γέμισαν από κόσμο. Όταν η συνοδεία του Λαγκαρντέρ βγήκε μέ τό μελλοθάνατο, δέκα χιλιάδες λαός περίμενε έξω. Κανένας άπ' αυτό τό πλήθος δέν ήξερε τόν ίππότη Έρρικο ντε Λαγκαρντέρ, όπως επίσης όλοι άγνούσαν τήν αίτία τής κατα- δίκης του. Η υποθέσεις λοιπόν έβαν κι' έπαιρναν. Μέσα τόν λί- γες στιγμές, όλα τά έγκλήματα άπεδόθησαν σ' αυτόν τόν ώ- ραιο άνδρα, που βράδιε μέ τά χέρια δεμένα, ανάμεσα στους στρατιώτες και πλάι σ' ένα μοναχό.

Μά κανείς δέν ήξερε τήν αλήθεια. Όσάφοσ, μέσα στο πλήθος, έδώ κι' εκεί, άκουγε κανείς μερι- κούς άνθρώπους πού έλεγαν:

—Τόν καταδίκασαν εις θάνατον, γιατί ήρθε από τήν Ίσπανία νά κινή κατασκοπεία!

—Ω! Κι' άκούτε τον μέ πόση προσοχή άκούει τά λόγια του μοναχού πού τόν συνοδεύει!

—Κι' άκούτε, κυρία Ντιντουί, έλεγε μιά γεροντοκόρη σέ μιάν άλλη. Τί ώραία περρούκα πού ήάκανε κανείς μέ τά χρυσά μολ- λά του!

Σ' έναν άλλο πάλι όμιλο έλεγαν:

—Τόν έφερε ή δουκίσσα του Μαιν, για νά σκοτώση τό νεαρό βασιλέα και τόν αντίβασιλέα και νά γίνη έτσι ατή βασίλισσα!

Όταν η συνοδεία έφτασε στην όδω Σαίρν, στον δρόμο δηλα- δή πού ήταν τό σπίτι του Λαγκαρντέρ, άκούστηκε μιά διαπερασι- κή κραυγή, πού τήν έβγαλε ένας όμιλος γυναικών. Τόν όμιλο αυτό τόν άποτελούσαν όλες η γειτόνισσες του καταδίκου, η ό- ποιες τόν άναγνώρισαν άμέσως.

—Ε! φώναξε μιά άπ' αυτές, η κ. Μπαλαώ, δέν σάς τό είχα πει πώς η μυστηριώδης αυτός άνθρώπος θά τελειώνει άσχημα;

—Θά έπρεπε νά καταγγείλουε άμέσως τ' άλλόκοτα έργα του, τά του άλλη Άρτσινοβία, για νά μάθη τί γινότανε στο σπίτι του, έπτε μιά άλλη, η κ. Γκισάρ.

Τό πλήθος δέν μπορούσε νά προηγηθί πολύ τής συνοδείας, γι- ατί άγνούσε τόν τόπο του προορισμού τής. Οι στρατιώτες και οι φρουροί έμειναν σιωπηλοί, παρ' όλες τις έρωτήσεις πού τους άπηύθυναν.

Έξασφα, η συνοδεία έστριψε στην μικρή όδω Σαιν-Μαγκλουάρ. Αίτιοί πού πήγαιαν πιο μπροστά, είδαν τότε δυό δαυλους άναμ- μένους στην είσοδο του κοιμητη- ρίου. Άμέσως η υποθέσεις άρχι- σαν νά δίνουν και νά παίρνουν. Μά η υποθέσεις όλες σταμάτη- σαν μπροστά σ' ένα έπεσόδιο, πού οι άναγνώστα μας τό ξέ- ρουν: Ό αντίβασιλεύς προσκα- λούσε τόν κατηγορούμενο στη μεγάλη σάλλα του μεγάρου Γκονζάγκα, όπου συνεδρίαζε τό οικογενειακό συμβούλιο.

Τότε η συνοδεία μπήκε όλό- κληρη στην αλλη του μεγάρου, ενώ τό πλήθος, χειρονομώντας και φωνάζοντας, περίμενε έξω, στην όδω Σαιν-Μαγκλουάρ...

Είχαν περάσει είκοσι περίπου λεπτά μετά τήν είσοδο τής συνοδείας στο μέγαρο του Γκονζά- γκα. Τό σκοτάδι σπλωνόταν βα- θύ και πυκνό στο γειτονικό κοι- μητήριο, από τό όποιο φαινότου- σαν συγχρόνως τά λαμπρά φω- τισμένα παράθυρα τής μεγάλης

σάλλας του μεγάρου και τά παράθυρα τής εκκλησίας, πίσω άπ' τά όποία φαινόταν μι' αμυδρή λάμψη. Έπίσης έφτανε ως εκεί σάν βουητό τό ψήφισμα του πλήθους στο δρόμο.

Δεξιά στον τάφο του Νεβέρ, ύπήρχε ένα σούντρο από κυπέ- ρισσια. Έκει περίμεναν οι φίλοι του Γκονζάγκα. Τά άλλοτά τους, έτοιμα για τήν περπτωση τής φουγής, περίμεναν κι' αυτά στο δρομάκο τών Δύο Έκκλησιών, πού περνούσε πίσω από τό κοιμητήριο.

Ό Ναλαίγ κρατούσε τό κεφάλι του σφιγμένο μέσα στα χέρια του κι' ήταν βυθισμένος σε σκέψεις. Ό Νοσέ κι' ό Σουαζό ά- κευμπούσαν στο ίδιο κυπαρίσι. Ό Οριόλ, καθισμένος στην χλόη, έβγαζε κάθε τόσο βαθειούς αναστεναγμούς. Ό Πευρόλ, ό Μονταμπέρ κι' ό Ταρνν κουβέντιαζαν μέ αιγανή φωνή. Αύ- τοί ήσαν η τρεις κολασμένες ψυχές του σφέντη του: Όχι γι- ατί τού ήσαν πιο άφοισμένοι από τούς άλλους, μά πιο ένοχοποιη- μένοι.

Δέν θά ξεφριωνόταν κανένα, άν ποίμε έτι οι φίλοι του Γκον- ζάγκα, από τή στιγμή πού βρισκοντουσαν στο κοιμητήριο, είχαν έξετάσει και ζανακετάση τό ζήτημα, άν τούς ήταν ακόμα θ- νατόν νω έγκαταλείψουν τόν κύριο τους. Όλοι, από τόν πού- τό ως τόν τελευταίο, είχαν σπάσει μέσ' στην καρδιά τους τό δε- σμό πού τούς συνέδεε μέ τόν σφέντη τους. Μά όλοι έλιπζαν ά- κόμα στην ύποστηρίξη του κι' όλοι φρονόνησαν την έκόκηρή τους. Ήξεραν ότι απέναντί τους ό Γκονζάγκα θά δειχνόταν ά- δυσώπητος. Είχαν έξ' άλλου τόσο βαθειά έμπιστοσύνη στην ά- κλόνητη δύναμη του Γκονζάγκα, ώστε η διαγωγή του κατά τήν τελευταία συνάντησή τους, τούς φάνηκε σάν μιά κωμωδία.

Κατά τή γνώμη τους, η Γκονζάγκας είχε προσποιηθί πως τόν άπνίλουσε κάποιος κίνδυνος, για νά τούς δοκιμάση. Ήταν βέ- θαιο ότι άν ήξεραν πως ό Γκονζάγκας κινδύνευε, θά τόν έγκα- τέλειπαν άμέσως.

Ό βρωγός ντε Μπάτζ, πού είχε τραβήξει κατά μήκος τού μαν- δροτύχου του κοιμητηρίου για νά δη τί γινόταν στο μέγαρο, ζαναγύρισε και τούς έπτε, ότι η συνοδεία είχε σταθή και ότι τό πλήθος πλημύριζε τό δρόμο.

Τί σημαινε αυτό; Μήπως ό έξίλασμός του καταδίκου προ- στά στον τάφο του θύματος, για τό όποιο τούς είχε μιλήσει ό Γκονζάγκας, ήταν ψέμμα;

Η ώρα περνούσε... Τό ρολόι του Σαιν-Μαγκλουάρ είχε ση- μάνει πρό πολλών λεπτών ένένα παρά τέταρτο. Στις ένένα τό κεφάλι του Λαγκαρντέρ έπρεπε νά κοπή στο ίκρωμα τών εκ- τελέσεων στην Βασιλλή.

Ό Πευρόλ, ό Μονταμπέρ κι' ό Ταρνν, δέν σφηναν άπ' τά μά- τια τους τά παράθυρα τής μεγάλης σάλλας του μεγάρου, και πρό πάντων έν' άπ' αυτά, πίσω άπ' τό όποιο έλαμπε ένα φως ά- πομονωμένο.

Σέ μερικόν βημάτων άπόστα- σι από κεί, μέσα στην εκκλησία, ένας άλλος όμιλος περίμενε: Η Αύγη, γονατιστή πάντοτε, έβια- ζε μέ τά γλυκά έκείνα άάόλιαμα τών άγγέλων, πού προσεύ- χονται πάνω άπ' τούς τάφους. Ό Κοκαρντας κι' ό Πασπουάλ, ά- κίνητοι, στεκόντουσαν βρθιοι, μέ τό σπαθί στα χέρια από τή μιά κι' από τήν άλλη μεριά τής πόρ- τας. Ό Σαβερνύ κι' η Ύτονα Κροζή κουβέντιαζαν μέ αιγανή φωνή.

Μιά-δυό φορές, ό Πασπουάλ κι' ό Κοκαρντας νόμισαν πως έ- κουσαν ύποπτους θορύβους στο κοιμητήρι. Είχαν περίφημη δρα- σι κι' ό ένας κι' ό άλλος κι' όσά- τόσο τά μάτια τους, κολλημένα



Τό πλήθος, χειρονομώντας και φωνάζοντας, περίμενε έξω...

στο καγκελωτό παραθυράκι της πόρτας δεν μπόρεσαν να διακρίνουν τίποτε. 'Ο τάφος του Νεβέρ τούς χάριξε από αυτούς που τούς παραμόνευαν έξω.

"Έξαφνα, σε κάποια στιγμή, οι δυο παλληκαράδες μας ανισκήρτησαν. 'Ο Σαβερνύ κι' η ντόνα Κρούζ έπαψαν να κουνιούνται.

"Παι-αίον, μητέρα του Θεού, πρόφερε καθαρά η Αλύγη Εύσπλαγίστου τον!...

"Ένας θέρυθος ανεξήγητος ια πολύ κοντινός, είχε άκουσθή ξέω. 'Ο θέρυθος αυτός ώφέλειτο στο ότι οι φίλοι του Γκονζάγκα, που ένεδρεύον, είχαν κινηθή, άκούγοντας ξέαφνα τόν Πεύρολ, που είχε τά μάτια του καρφωμένα στο παράθυρο τής σάλλας του μεγάρου, να φωνάζη:

—Προσοχή, κύριοι!...

Και τότε καθέννας τους, είδε το άπομονωμένο φως να ώφάνεται τρείς φορές και να κατεβαίνει άλλες τόσες. "Ήταν τό σύνθημα του Γκονζάγκα να έπιθεθούν κατά τής πότας τής έκκλησίας. Δέν μπόρούσαν νάχουν γι' αυτό καμμία άμφιβολία κι' όμως έδίστασαν να τό πιστέψουν.

Φωνάζοντας ανώς ο Γκονζάγκας έπαίξε μαζί τους, πώς ήθελε να τούς δοκιμάσει ως τό τέλος. Αύτη ή γνώμη, που μεγάλωνε γι' αυτούς τόν Γκονζάγκα τήν ίδια στιγμή τής πτωσώδους του, έγινε άσφρημ ή' άποφασίσουν να ύπακούσουν.

—Στό κάτω-κάτω, δέν πρόκειται, παρά να κάνουμε μιά άπα γαγή, είπε ο Ναθάιγ.

—"Έπειτα τ' άλλα μας βρίσκόνται σε δυο βημάτων άπόσταση άπό δώ! Τρόσθεσε ο Νοσέ.

—"Εμπρός! φώναξε ο Ταράν. Πρέπει: ο 'Υψηλότατος να βροή τή δουλειά τελειωμένη.

"Ο Μονταμπέρ κι' ο Ταράν κρατούσαν καθέννας τους άπό ένα γερό σιερένιο λουτό, οι άλλοι είχαν τά σπαθιά τους.

Και ο όμιλος τών φίλων του Γκονζάγκα εξώρμησε μέ τόν γενναίο Ναθάιγ μπροστά και μέ τό δειλό 'Οριόλ πίσω-πίσω...

"Έπειτ' άπό ένα λεπτό, βρίσκόντουσαν μπροστά στην πόρτα τής έκκλησίας. "Έρτασαν δυο-τρία σπρωξιματα μέ τούς λουτούς, γά να παραθιαστή ή' άδύνατη αυτή πόρτα. Μά πίσω άπ' αυτή, ένα ζωντανό τείχος περίμενε τούς φίλους του Γκονζάγκα: Τρία ξεγυμνωμένα σπαθιά, του Σαβερνύ, του Κοκαρντάς και του Πασπουάλ.

"Εκείνη τή στιγμή, φασαρία κι' όγλοθοή άκούστηκε άπό τό μέρος του μεγάρου του Γκονζάγκα, σαν να παραμέριζε τρωμαγμένο τό πλήθος που συνωστιζόταν στο δρόμο.

"Ο θέρυθος αυτός κράτησε για μιά στιγμή τούς φίλους του Γκονζάγκα άκίνητους και διατακτικούς. Μά άμέσως κατόπι ξαναρχισαν τή επίθεσί τους. Μά οι δυο παλληκαράδες μας κι' ο Σαβερνύ δέν ήταν άπό τούς ανθρώπους, που ύποχωρούν εύκολα. 'Ο Σαβερνύ μάλιστα, τρελλός καθώς ήταν, αντί να περιοριστή στην άμυνα, άρχισε τήν επίθεσι κι' έκανε δυο βήματα μπροστά.

Μά τήν ίδια στιγμή ο Ναθάιγ, που ήταν λαμπρός ξιφομάχος, τόν τραυματίωσε στο στήθος. 'Ο νεαρός μαρκήσιος έπεσε μέ τό ένα γόνατο καταγής κι' έφερε τό χέρι του στο στήθος του. 'Ο Ναθάιγ, μόλις τόν αναγνώρισε, μόλις είδε ότι είχε τραυματίσει τόν καλύτερό του φίλο, τραβήχτηκε πίσω και πέταξε τό σπαθί του.

—Φρίκη! ψιθύρισε. 'Ο Γκονζάγκας μ' έκανε να βάρω τό σπαθί μου στο αίμα του φίλου μου! Τέτοιο σπαθί, δέν μου χρειάζεται πια!

Μά, άν ο Σαβερνύ έπεσε κάτω, ύπήρχαν πίσω του, ο Κοκαρντάς κι' ο Πασπουάλ κι' αυτοί δέν έκαναν τρέλλες, αυτοί πολεμούσαν σύμφωνα μέ όλους τους κανόνες τής ξιφομαχίας, τής οποίας ήταν παλαιοί και φημισμένοι διδάσκαλοι.

Και μπροστά τους, οι φίλοι του Γκονζάγκα τά βρήκαν ακούρα. Δέν πρόφτασαν άλλωστε να ξεακολουθήσουν τήν επίθεσί τους, γιατί βιαστικά βήματα άκούστηκαν ξέαφνα άπάνω στη χλόη του κοιμητηρίου. Κι' έπειτα άπό μιά στιγμή έπεσε επάνω τους κάτι τό τρομερό, κάτι τό άσυγκράτητο, κάτι σαν άνεμο-στροβίλος.

Ναι, ήταν άνεμοστροβίλος αυτό που έπεσε επάνω τους, γιατί, έπειτ' άπό μιά στιγμή, όλος ο χώρος μπροστά στην πόρτα τής έκκλησίας.

"Ο Σουαύ έβγαλε μιά κραυγή άγωνίας και σωριάστηκε κάτω νεκρός. 'Ο Λά Φάρ άπλωσε τά δυο του χέρια μπροστά, παρήπιε τό σπαθί του κι' έπεσε ανάσκελα. Κι' όλοι οι άλλοι, ο Πεύρολ, ο Μονταμπέρ, ο Νοσέ, ο Ταράν, ο βαρδόνος ντε Μπατέ, ο 'Οριόλ, τό έβαλαν στα πόδια και διαλύθηκαν σαν καπνός.

Κι' όμως, αυτός που τούς είχε έπιθεθεί, ήταν ένας μόνο άνθρωπος, ένας άνθρωπος, που είχε τό κεφάλι του και τά χέρια του γυμνά και που δέν είχε άλλο όπλο άπό τό σπαθί του. Κι' ή φωνή αυτού του άνθρώπου άκούστηκε τρομερή μέσα στο σκοτάδι.

—"Όποιος δέν εινε συνένοχος του Γκονζάγκα, του δολοφόνου του Νεβέρ, ός φύγει.

"Αντί άλλης άπαντήσεως, άκούστηκαν βιαστικά ποδοβολητά άνθρώπων, που έφευγαν σαν να τούς κυνηγούσε ο διάβολος.

"Ο Λαγκαρντέρ, γιατί αυτός ήταν, είδε τότε τό Σαβερνύ σωριασμένο κάτω.

—Πέθανε τάχα; αναρωτήθηκε μέ τρόμο.

—Καθόλου, καθόλου, ίππότα μου, του άποκρίθηκε ο νεαρός μαρκήσιος. Μά τήν πίστι μου, ποτέ μου δέν είδα να πέφτη κεραυνός... Μά τόν είδα τώρα με τήν επίθεσί σας εναντίον αυτών τών παληανθρώπων... "Αναρχιάζω, όσο συλλογιόμαι ότ σκέφτηκα να τά βάλω κάποτε μαζί σας... Τι διαβολάθρωπος που είστε!...

"Ο Λαγκαρντέρ τόν φήλσε κι' έσφιξε τό χέρι του Κοκαρντάς και του Πασπουάλ, οι όποιοι είχαν προχωρήσει προς αυτόν.

"Εκείνη τή στιγμή, φάνηκε κι' ή ντόνα Κρούζ, ή οποία ξαναγύριζε άπ' τό μέγαρο. Μόλις είδε τό Σαβερνύ πληγωμένο, έσκαψε προς αυτόν κι' άρχισε να περιποιείται τό τραύμα του, τό όποιο ήταν έντελώς έπιπολαίο.

—Δέν τελείωσαν όλα ακόμα! φώναξε ο Λαγκαρντέρ. Πάμε να βρούμε τό Γκονζάγκα! 'Ο Νεβέρ περιμένει τήν εκδίκησί του...

Και ώρμησε προς τό μέγαρο, άκολουθούμενος άπό τόν Κοκαρντάς και τόν Πασπουάλ.



Βγαίνοντας άπ' τό μέγαρό του, ο Γκονζάγκας είχε θρει μπροστά του έν' άδιαιτέραςτο φραγμό, τό πλήθος. Μονάχα ο Λαγκαρντέρ κατώρθεσε να προχωρήσει κατ' εύθειαν, μπροστά του, σαν αλλοιurus άνάμψα άπ' τό άνθρώπινο αυτό τείχος. 'Ο Λαγκαρντέρ έφτασε έτσι ως τό κοιμητήριο, μά ο Γκονζάγκας, για να τό πετύχει αυτό, αναγκάστηκε να κάνη μιά δολόκληρη βόλτα.

Μά γιατί ο Λαγκαρντέρ, άν και ξεκίνησε τελευταίος άπ' τό μέγαρο, έφτασε πρώτος στο κοιμητήριο.

"Όταν ο Γκονζάγκας μπήκε κι' αυτός με τή σειρά του στο κοιμητήριο, τό σκοτάδι ήταν τόσο πυκνό, ώστε με μεγάλη δυσκολία κατώρθεσε να βροή τό δρόμο, που οδηγούσε στο παρεκκλήσιο. Καθώς έφτασε στο μέγαρο, όπου

έπρεπε να τόν περιμένουν οι φίλοι του ένεδρεύοντες, τά φωτισμένα παράθυρα του μεγάρου του τράβηξαν χωρίς να θέλη τήν προσοχή του. 'Η μεγάλη σάλλα ήταν πάντοτε καταράφη, μά κανέναν δέν βρίσκόνταν πια μέσα κι' ή πολυθρόνες ήταν άδειανές.

"Ο Γκονζάγκας σκέφτηκε:

—Μέ καταδιώκουν, μά δέν θά προφτάσουν να μέ πιάσουν...

"Όταν τά μάτια του, τυφλωμένα άπό τή λάμψη του φωτός, ξανακούταξαν τό ούδεντρο γύρω του, του φάνηκε πώς έθλεπε προς όλες τες μεριές τούς συντρόφους του θρητους. Κάθε κορμί δέντρον, του φαινόταν σαν άνθρωπος.

—"Ε, Πεύρολ, είπε με σιγαή φωνή, τελειώσατε κιόλας;

Μά ή σιωπή μόνο του άποκρίθηκε. Κατάφερε τότε ένα χτύπημα με τή λαθή του σπαθιού του εναντίον αυτού, που νόμιζε πώς ήταν ο Πεύρολ. Τό σπαθί συνάντησε τό σάπιο ξύλο ενός μαρμένου κυπαρισσιού.

—Δέν εινε κανείς! ψιθύρισε ο Γκονζάγκας. "Εφυγαν όλοι, χωρίς έμένα;...

Νόμισε πώς μιά φωνή του άποκρίθηκε: Όχι. Μά δέν ήταν βέβαιος, γιατί τά πόδια του έκαναν τά ξερά φύλλα να τρίζουν. "Ενας ύποκωφος θέρυθος, που μεγάλωνε όλοένα, άκούγόταν προς τή διεύθυνσι του μεγάρου του.

Μιά θλαστήμια έξφυγε άπό τό στόμα του Γκονζάγκα.

—Θέλω να μάθω! φώναξε, στρίβοντας τόν τάφο του Νεβέρ, για να όρμήσει προς τό παρεκκλήσιο.